ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба тадқиқи диссертатсионии Фозилзода Ҷалолиддин Дустмурод, дар мавзуи «Омӯзиши хусусиятҳои агроэкологӣ, селексионӣ ва мутобиқшавии навъҳои интродуксионии олу дар шароити ноҳияи Данғараи вилояти Хатлон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯйи ихтисоси 4.1.4. - Селексия ва тухмипарварии зироатҳои кишоварзӣ пешниҳод шудааст.

Мубрамии мавзуи тадқиқи диссертатсионӣ. Соҳаи мевапарварӣ, аз он ҷумла парвариши навъҳои интродуксионии олу яке аз соҳаҳои асосии бахши кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳсуб ёфта, ҷиҳати таъмини аҳолӣ бо маводи ғизоӣ, фароҳам овардани ҷойҳои корӣ дар деҳот, таъмин намудани бозори дохилӣ бо маҳсулоти ба талаботи бозор ҷавобгӯ ва афзун гардонидани имкониятҳои содиротии мамлакат нақши муҳимро мебозад. Ноил гардидан ба дастовардҳои баланд ва дарёфти навъҳои дурнамо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон омӯзиши ҳамаҷонибаи хусусиятҳои биологию экологии навъҳои дарахтони мевадиҳанда дар шароитҳои гуногуни ҷуғрофӣ муясар мегардад.

Бинобар ин, ба вуҷуд овардани навъҳои нав ва интродуксияи онҳо дар шароти коллексионӣ, омӯхтану ҷудо намудани навъҳои дурнамо, барои пешниҳод кардан ба истеҳсолот ва корҳои селексионӣ мубрамии мавзуи тадқиқот ба ҳисоб меравад.

Аз ин лиҳоз унвонҷӯ Фозилзода Ҷ.Д. омӯзиши навъҳои интродуксионии олуро дар шароити ноҳияи Данғараи вилояти Хатлон бо мақсади иваз кардани навъҳои куҳна бо навъҳои серҳосилу аз ҷиҳати иқтисодӣ самаранок мавриди омӯзиш қарор додааст.

Унвонҷӯ Фозилзода Ҷалолиддин Дустмурод тадқиқотҳои илмии худро доир ба мутобиққунии навъҳои нави интродуксионии олу, ки бо хусусиятҳои хоси агроэкологию селексионӣ аз дигар навъҳо фарқкунанда буданд, дар шароити ноҳияи Данғараи вилояти Хатлон равона намудааст.

Фозилзода Ҷ.Д., соли 2012 Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро бо ихтисоси экология хатм намуда, пас аз он соли 2012 то 2016 дар

Пажуҳишгоҳи илмӣ-тадқиқотии хоҷагии ҷангали Агентии хоҷагии ҷангали назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон кор ва фаъолият намудааст. Аз соли 2016 то соли 2023 дар вазифаи котиби илмии Институти боғу токпарварӣ ва сабзавоткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон ва феврали соли 2023 то ин ҷониб дар вазифаи мудири шуъбаи технологияи инноватсионии ниҳолпарварии муассисаи мазкур кор ва фаъолият намуда истодааст.

Фозилзода Ҷалолиддин Дустмурод соли 2017 ба ихтисоси 4.1.4.- Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ дар Институти боғу токпарварӣва сабзавоткории АИКТ ба ҳайси аспирант дохил шуда, онро соли 2020 хатм намудааст.

Кори диссертатсионии Фозилзода Ҷ.Д. аз муқаддима 6 боб, 19 параграф, хулоса, тавсияҳо ва рӯйхати адабиётҳои истифодашуда иборат мебошад.

Дар муқаддима мубрамии мавзуи таҳқиқотии диссертатсионӣ асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши масъалаи илмӣ арзёбӣ гардидааст. Объект ва мавзуи тадқиқот, ҳадаф ва вазифаҳои он, асосҳои назарявӣ ва методологӣ, навгониҳои илмӣ, аҳаммияти назарявӣ ва амалӣ муайян карда шудаанд.

Дар боби якуми диссертатсия аз ҷониби унвонҷӯ Фозилзода Ҷалолиддин Дустмурод таҳлили адабиёт оид ба масъалаи тадқиқот дар 5 зербоб пурра ва саҳеҳ оварда шудааст. Пайдоиш ва аҳамияти навъҳои олу, тарақиёти соҳаи мевапарварӣ ба хусус навъҳои нави интродуксионии олу дар Тоҷикистон, хусусиятҳои ботаникию биологӣ ва нақши селексия дар ба вуҷуд овардани навъҳои нав маълумотҳои муфассал гирд оварда шудааст.

Дар боби дуюми диссертатсия маълумот оид ба таркиби хоки минтақаи тадқиқот шароит, маводҳо ва методикаҳои гузаронидани таҷрибаҳо дар ду зербоб дар ҳаҷми 16 саҳифа дарҷ гардида оид ба шароити обу ҳавои минтақа дар чор сол маълумотҳо, методикаи гузаронидани тадқиқот маводҳо барои гузаронидани тадқиқот пурра оварда шудааст.

Дар боби сеюми диссертатсия натиҷаҳои тадқиқоти илмӣ дар 7 зербоб дарҷ гардида, доир ба масъалаҳои агротехникаи парвариш, гузариши марҳилаҳои фенологӣ, оғози давраи нашв, гулкунӣ, ташаккулёбии мева, баҳодиҳии ҳосилнокӣ, сифати меваи тару тоза ва хушк, таркиби биокимиёвӣ ва омӯзиши хусусиятҳои агроэкологӣ, селексион ва мутобиқшавии навъҳои интродуксионии олу пурра таҳлилу баррасӣ гардидааст. Дар натиҷаи гузаронидани тадқиқотҳо унвончӯ се навъҳои нави олуро ҳамчун навъҳои ояндадор интихоб намуда ба истеҳсолот пешниҳод намудааст.

Дар боби чорум, ки аз се зорбоб иборат аст оид ба баҳодиҳии устувории навъҳои интродуксионии олу ба омилҳои биоӣ ва абиотӣ дар қитъаи таҷрибавӣ ва устувории навъҳои нави олу ба касалию зараррасонҳо ва чораҳои пешгирикунанда бар зиди онҳо маълумотҳои саҳеҳ оварда шудааст.

Дар боби панҷуми диссертатсия маълумот оид ба хароҷотҳои истеҳсолии воқеъӣ дар парвариши дарахтони мевадиҳанда оварда шуда, самаранокии иқтисодии навъҳои нави олуро дар шароити ноҳияи Данғараи вилояти Хатлон муайян карда шудааст.

Дар боби шашуми диссертатсия корҳои илмӣ тадқиқотии гузаронидашуда пурра баррасӣ гардида, натиҷаҳои асосии тадқиқот мухтасар баён шудааст.

Дар хулоса ва пешниҳодҳо натиҷаҳои асосии тадқиқи илмӣ ҷамбаст гардида, мукаммал, ки ҳамаи ҷабҳаҳои корҳои илмию тадқиқотиро инъкос менамояд дар бандҳои алоҳида ҷамбаст гардидааст.

Нуқтаҳои илмӣ ва натиҷаҳои диссертатсия илман асоснок буда, бо далелҳои муътамади назарявӣ методӣ ва таҳлили мукаммал карда шудаанд. Муҳтавои асосии диссертатсия дар мақолаҳои илмии нашр гардида ва баромадҳои муаллиф дар конференсияҳои сатҳи гуногун инъикос ёфтаанд.

Ҳамзамон Фозилзода Ҷ.Д. дар омода намудан ва интихоби дурусти мавзуи тадқиқотӣ, гузаронидани таҷрибаҳои саҳроию озмоишӣ, иҷрои амалии чорабиниҳои агротехникӣ вобаста ба усулҳои таҷибаҳои саҳроӣ,

мушоҳидаи фенологию биометрӣ дар навъҳои нав, таҳлили тағйироти миқдорию сифатӣ дар давраи нашъунамои онҳо, баҳодиҳӣ ба ҳосилнокии навъҳои интродуксионии олу, баҳодиҳии натиҷаҳои тадқиқот, муаррифӣ ва баррасии натиҷаҳои гирифташуда, чопи мақолаҳои илмӣ, саъю кӯшиши худро ба харҷ додааст.

Хулоса, диссертатсияи Фозилзода Ҷалолиддин Дустмурод дар мавзуи «Омӯзиши хусусиятҳои агроэкологӣ, селексионӣ ва мутобиқшавии навъҳои интродуксионии олу дар шароити ноҳияи Данғараи вилояти Хатлон» ба талаботи тартиб додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 августи соли 2026, № 591) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия (қарори Раёсати Комиссияи олии атестатсионии назди Президенти Ҷумҳури Тоҷикистон аз 25 сентябри соли 2025, №3) ҷавобгӯ буда, ҷиҳати сазовор гардидан ба дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ, аз рӯи ихтисоси 4.1.4.-Селексия ва тухмипарварии зироатҳои кишоварзӣ барои ҳимоя пешниҳод карда мешавад.

Роҳбари илмӣ:
доктори илмҳои кишоварзӣ,
сарходими илмии Институти боғу
токпарварӣ ва сабзавоткории АИКТ Назиров Ҳ.Н.
“18” 09 соли 2026

Суроға: ҶумҳурииТоҷикистон
шаҳри Вахдат, ҷамоати деҳоти А. Абдувосиев,
деҳаи Гулрез, хонаи 65, Тел: (+992) 907-41-88-23
E- mail: hnazirov@mail/ru
«18» 09 соли 2026

Имзои Назиров Ҳ.Н-ро тасдиқ мекунам:
Сармутахасис оид ба кадрҳои Институти боғу
токпарварӣ ва сабзавоткории АИКТ.....Музафарова М.Н.

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.Душанбе,
хиёбони Рудакӣ, 21а, Тел: (+992) 221-54-43
E-mail: taskhn@mail.ru) www.taas.tj
«18» 09 соли 2026